

ВІДЛОМЛЕНА ГІЛОЧКА

Уздовж паркової алеї біг хлопчик. Був ясний весняний день, на деревах співали пташки, серед квітів літали барвисті метелики. Хлопчикові було весело. Він біг, розмахуючи руками.

Уздовж алеї росли маленькі липки, їх недавно посадили. На гілочках зеленіли ніжні пахучі листочки. Хлопчик зривав їх і кидав собі під ноги. Тішився собі. От зупинився біля однієї липки. Та не листочок відірвав, а цілу гілочку відчахнув. Гілочка впала додолу. Хлопчик на хвилю зупинився, глянув на тремтячі листочки. Глянув і на липку. З північного боку зяяла ранка...

Хлопчикові стало жалко липки, та жалість у його серці жила недовго. Бо надворі був такий радісний, сонячний день... Хлопчик переступив гілочку й побіг далі.

Минуло багато-багато літ. Хлопчик виріс, став дорослий. Потім діти його повиростали й стали дорослі. А колишній хлопчик став дідусем.

Ось теплого весняного дня прийшов він до того парку, де бігав у дитинстві малим пустотливим хлоп'ям. Уздовж алеї росли високі стрункі липи. Тільки одна була мовби поранена з північного боку. У неї ніби руки не було. Замість гілки — глибокий шрам.

Дідусь зупинився. Упізнав липу. Це він давно колись відчахнув її гілочку. І ось тепер на високому стрункому дереві не було великої гілки. Менше листя зеленого, менше цвіту липового, менше співу бджолиного — бо він зламав гілочку. Менше й радості в світі. Дідусь зітхнув. Він стояв на алеї й дивився на рівну доріжку, якою біг маленький хлопчик.

(В. Сухомлинський)

1. Який настрій був у хлопчика, що біг парковою алеєю?
 - а) Сумний;
 - б) веселий;
 - в) пригнічений.

2. Над якими деревцями знущався хлопчик?
 - а) Над липками;
 - б) дубками;
 - в) берізками.

3. Чи жалко було хлопцеві молодого деревця?
 - а) дуже жалко;
 - б) зовсім не жалів деревця;
 - в) жалість жила у серці недовго.

4. Із чим автор порівняв відчахнуту гілку?
 - а) З ногою;
 - б) з рукою;
 - в) з палицею.

5. Про що думав дідусь, дивлячись на поранене дерево? Чого стало менше у світі?

6. Добери вислів до оповідання.
 - а) Спочатку подумай, потім роби.
 - б) Не в свої сани не сідай.
 - в) Добре сміється той, хто сміється останнім.

7. З якими словами ти б звернувся до хлопчика, коли той обривав листочки?

8. Про що попросила б людей липка, якби вмiла говорити?

УКРАЇНСЬКА НІЧ

Чи знаєте ви українську ніч? О, ви не знаєте української ночі! Придивіться до неї. З середини неба дивиться місяць. Безмежне склепіння небесне розійшлося, розширилось іще безмежніш. Горить і дише воно. Земля вся в срібному світлі, а дивне повітря віє і теплом, і прохолодою, і дише млостю, і розливає океан пахощів! Божественна ніч! Чарівлива ніч! Нерухомо, натхненно стали гаї, виповнені темрявою, і кинули велетенську тiнь од себе. Тихі та спокійні ці стави; холод і морок вод їхніх похмуро оточений темно-зеленими стiнами садів. Незаймані гущавини черешень та черемхи боязко простягли своє коріння в студені джерела і шепочуть іноді листям, немов сердячись та гніваючись, коли прекрасний зальотник — нічний вітер, — закравшися зненацька, цілує їх. Увесь ландшафт спить. А вгорі все дише, все чудове, все урочисте. А на душі й безмежно, і дивно, і рої срібних видiнь зграйно виникають у її глибині. Божественна ніч!

Чарівлива ніч! І раптом усе ожило: і гаї, і стави, і степи. Котиться величний грім українського солов'я, і здається, що й місяць заслухався його посеред неба... Як зачароване, дримає на пагорбі село. Ще біліше, ще краще блищать проти місяця гурти хат; ще сліпучіше вирізуються з темряви низькі їх стіни. Пісні замовкли. Скрізь тихо. Благочестиві люди вже сплять. Де-не-де тільки світяться вузенькі вікна. Перед деякими тільки хатами, біля порога, запізніла сім'я сидить за пізньою вечерею.

(М. Гоголь)

1. Де знаходиться місяць?
 - а) Біля горизонту;
 - б) його не видно;
 - в) на середині неба.
2. Якими вночі виглядають ставки?
 - а) тихими і мрійними;
 - б) тихими і спокійними;
 - в) тихими і задумливими.
3. Яка пташка співала вночі?
 - а) Канарка;
 - б) соловей;
 - в) жайворонок.
4. Де розташоване село?
 - а) На пагорбі;
 - б) у балці;
 - в) в низині.
5. Як автор назвав скупчення хат?
 - а) Групи;
 - б) нагромадження;
 - в) гурти.

6. Як автор називає ніч?

7. З'єднай слова, щоб утворилися образні вирази, які зустрілися в тексті.

тінь	срібні
грим	велетенська
видіння	величний

8. До чого закликає автор тексту?

МІШОК ХИТРОЦІВ

Зустрівся кіт з лисицею та й думає: «Кажуть люди, що вона дуже хитра і світ добре знає; треба із нею познайомитись, щоб дечому навчитись та й розуму від неї набратись». Підійшов кіт до лисиці, уклонився низенько та й каже: «Здрастуй, пані Лисичко! Як живеш-маєш, що поробляєш?»

А лисиця була гордовита; подивилась на kota й подумала: «Чи варто з ним розмовляти», але нарешті промовила:

— Ах ти мишоїд, мисколиз мізерний! Чи личить тобі підходити до мене, та ще й про мої справи запитувати? Ти ж дурень і нічогісінько не розумієш, бо тебе нічому не навчено і ти ніяких наук не знаєш.

— Одну тільки науку я добре розумію, пані Лисичко, — одмовив їй кіт.

— А говори, що то за наука!

— Коли за мною женуться собаки, то я добре умію від них на дерево тікати.